

Правда по Хандкеу

Драгана
Марковић

Реч је заокружена – обла, котрља се... Преко језика, преко оловке..., некога тек очеше, некога ни не дотакне, некога погоди у срце, а неког у главу... Али када се једном изнедри њена облош, када се испуни садржајем и смислом – реч траје...

Реч поготово траје у књигама. Књиге чувају речи, сведоче о тренутку када су написане, њиховом значењу, снази или слабости. Тај укоричени црно-бели свет је непроменљив, јасан, задат... А онда један писац – творац речи исписује стотине страница својих књига српском тематиком, јавно, јасно и гласно тражећи „Правду за Србију”, спушта се у дубине њене „Моравске ноћи”, исписује „Опроштај сањара од девете земље”, „Јуче, на путу”, „Кроз сузе пишући”, „Око великог трибунала” и „Птице кукавице из Велике Хоче”...

Србији, том „највернијем огледалу света”, посветио је Петер Хандке неколико књига. За своје књиге добио је најважније европске награде, а 2019. године и Нобелову. Председник Србије Александар Вучић уручио је 9. маја Петеру Хандкеу Орден Карађорђевог звезда првог степена за нарочите заслуге у представљању Србије и њених грађана у области јавних и културних делатности и личном истрајавању у бескомпромисној одговорности према истини.

Управо ту одговорност према истини чувају међу корицама Хандкеове књиге. За сада, за сутра, за будућност у којој неће бити пишчевих савременика, али ће он и све написано оживљавати сваки пут када неко отвори и прочита његове књиге... „Сви смо ми писци бацили удице у време”, рећи ће Момо Капор, „и сви чекамо шта ће време извући кад нас не буде да држимо други крај штапа.”

Сећам се првог сусрета са Петером Хандкеом. У Београд је стигао како би му била уручена управо награда „Момо Капор” за књигу „Моравска ноћ”. Сем свега реченог а потом записаног, постојала су током тог сусрета и нека запажања која нису ствар дијалога. Неке ситнице, рецимо, које сигурно неће променити свет, али ће нам можда понудити бољи увид у Хандкеову личност, а самим тим и поједноставити читање његових књига. Наиме, Петер Хандке је необично рафиниран човек, истанчаног сензибилитета. О томе сведочи и његова супруга Софи. Каже да се прилично изненадила када је на медени месец пре више од двадесет година повео у Београд. Показује рукаве свог црног капута чији су

крајеви извезени танким линијама разнобојног конца. То је његов ручни рад, за њу.

Србима је, такође, поклатио много.

За „Одбрану” је Петер Хандке говорио у неколико наврата...

О пријатељству: „Данас овде, у Србији, чујем да сам велики пријатељ Србије. Довољно је рећи само пријатељ – та реч и то својство немају градацију. Јасно је да Србија, и уопште Јужни Балкан, од самог почетка нису били проклета земља. Али је Србија својим морфолошким положајем у Европи, као прикљештена зона, током историје, нажалост, неколико пута бивала трагична земља. Велике неправде прегазиле су овај простор и крајем 20. века.”

О Европи: „Сећам се сусрета са монахињом у манастиру Манасија, обоје смо говорили српски с акцентом. Испоставило се да је дошла из Северне Ирске. Видео сам с каквим преданим жаром живи живот монахиње у српском манастиру. Такви људи ми враћају веру – то је моја данашња Европа.”

О животима који се нису догодили: „Сећам се и бомбардовања моста у Варварину, мислим да је то било на Свету Тројицу, крајем маја 1999. године, сећам се Сање Миленковић, ученице прве године математичке гимназије, која је са петнаест година изгубила живот на том мосту. Она није једино дете страдало у агресији НАТО-а. Било их је око 80. Осамдесет живота који се никада неће догодити...”

О кривици: „Изгледа да је осећање кривице ишчезло из света. Чак и данас не могу да верујем да се та агресија догодила. Остале су тако бројне последице. Мислим да би вам се морали бар извинити због тога...”

О захвалности: „Српска култура, која је упркос свему томе опстала, која је присутна и данас, и коју познајем, заиста је за поштовање. Ваше културно наслеђе Србију чини земљом која има пуноћу димензије прошлости и перспективу будућности.”

„Када год помислим на Србију, увек мислим на Белог анђела, икону из манастира Милешева”, рекао је Хандке и додао да има копију те иконе у свом дому. Тај Бели анђеоло нас представља и негде тамо далеко – у честицама свемира, проносећи Универзумом лице Србије. |